

પ્રશ્નપત્ર - ૧

વિષય ક્રમાંક : ૦૦

વિષય : સામાન્ય પ્રશ્નપત્ર - શિક્ષણ અને સંશોધન યોગ્યતા

આ પરીક્ષાનો મુખ્ય હેતુ પરીક્ષાર્થીની શિક્ષણ અને સંશોધન ક્ષમતાઓ માપવાનો છે. આથી આ દ્વારા પરીક્ષાર્થીની શિક્ષણ તથા સંશોધન યોગ્યતા તથા જાગૃતતાનું મૂલ્યાંકન કરવાનો હેતુ છે. પરીક્ષાર્થીઓ પાસેથી બૌદ્ધિક ક્ષમતાઓ હોવાની અને તેને અભિવ્યક્ત કરવાની આશા રાખવામાં આવે છે. બૌદ્ધિક ક્ષમતાઓમાં - આંકલન (Comprehension), વિશ્લેષણ, મૂલ્યાંકન, તર્ક રચનાની સમજણ તથા નિગમન - અનુમાન તર્કની સમજણનો સમાવેશ થાય છે. પરીક્ષાર્થીઓ પાસેથી સૂચના તથા જ્ઞાનના સ્ત્રોતોની સામાન્ય જાણકારી હોવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે. તેઓને સમાજ, પર્યાવરણ તથા કુદરતી સંપત્તિઓની આંતરક્રિયા તથા જીવનની ગુણવત્તા પર તેની અસરોનું જ્ઞાન હોવું જરૂરી છે. તેનું વિવરણ નીચે મુજબ છે.

નોંધ : (અ) પ્રત્યેક ભાગના ૧૦ ગુણ રહેશે. દરેક ભાગમાંથી ૫ (પાંચ) પ્રશ્નો પૂછાશે અને દરેકના ૨(બે) ગુણ રહેશે.

(બ) સામાન્ય પરીક્ષાર્થીઓ માટે જો કોઈ આકૃતિ - આધારિત પ્રશ્નો પૂછાયા હશે તો દરેક વિકલાંગ પરીક્ષાર્થીઓ માટે તેટલા જ ગુણના ગદ્ય આધારિત પ્રશ્નો પૂછવામાં આવશે.

૧. શિક્ષણ યોગ્યતા

- શિક્ષણ : પ્રકૃતિ, ઉદ્દેશ્ય, વિશેષતાઓ અને મૂળભૂત જરૂરિયાતો;
- ભણનાર (Learner)ની વિશેષતાઓ;
- શિક્ષણને અસર કરતા પરિબળો;
- શૈક્ષણિક પદ્ધતિઓ;
- શિક્ષણ સહાયક સાધન-સામગ્રી;
- મૂલ્યાંકન પદ્ધતિઓ;

૨. સંશોધન યોગ્યતા

- સંશોધન : અર્થ વિશેષતાઓ અને પ્રકારો;
- સંશોધનના સોપાન;
- સંશોધનની પદ્ધતિઓ;
- સંશોધનમાં નૈતિકતા;
- સંશોધન પેપર, લેખ, કાર્યશાળા, પરિસંવાદ, સંમેલન અને ચર્ચાસભા;
- શોધ નિબંધ લેખન : તેની વિશેષતાઓ અને સ્વરૂપ

૩. ગદ્ય સમીક્ષા

- આમાં આપેલ ફકરા પર આધારિત પ્રશ્નોના જવાબ આપવાના રહેશે.

૪. સંચાર (Communication)

- સંચાર : પ્રકૃતિ, વિશેષતાઓ, પ્રકારો, અવરોધો તેમજ વર્ગખંડમાં અસરકારક સંચાર (Effective Classroom Communication)

૫. તર્ક (ગણિતીય તર્ક સહિત)

- અંક શ્રેણી; અક્ષર શ્રેણી; સાંકેતિક ચિહ્નો; સંબંધો; વર્ગીકરણ

૬. તર્ક સંગત ઢલીલો
 - તર્ક રચનાની સમજણ;
 - નિગમન અને અનુમાન તર્કનો તફાવત અને મૂલ્યાંકન
 - શાબ્દિક સમાંતરતા : શબ્દ સમાંતરતા, વ્યવહારિક સમાંતરતા
 - શાબ્દિક વર્ગીકરણ
 - તર્ક સંગત આકૃતિઓ : સરળ આકૃતિ સંબંધ, બહુ આકૃતિ સંબંધ
 - વેન આકૃતિ (Venn Diagram); વિશ્લેષણાત્મક તર્ક
૭. માહિતીઓનું વિવેચન
 - માહિતીઓના સ્ત્રોત, પ્રાપ્તિ અને વિવેચન
 - સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક માહિતી
 - માહિતીનું રેખાકીય અને નકશાકીય ચિત્રણ (Mapping)
૮. માહિતી તથા સંચાર પ્રાદ્યૌગિક (Information & Communication Technology (ICT)
 - આઈ.સી.ટી. - અર્થ, ક્ષાયદા, ગેરક્ષાયદા અને ઉપયોગો
 - સામાન્ય સંક્ષેપો અને પરિભાષા
 - ઈન્ટરનેટ અને ઈ-મેઈલના મૂળતત્ત્વો
૯. સમાજ અને પર્યાવરણ
 - સમાજ અને પર્યાવરણ વચ્ચેની આંતરક્રિયા;
 - પ્રદૂષણના ઉદ્ગમ સ્થાનો;
 - પ્રદૂષકો અને તેની માનવજીવન પર અસર;
 - કુદરતી સંપત્તિ અને ઊર્જા સંપત્તિનો દુરુપયોગ
 - કુદરતી આફતો અને તેના ઉપાયો
૧૦. ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી : શાસન, રાજ્યવ્યવસ્થાતંત્ર અને વહીવટ
 - ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ અને સંશોધન સંસ્થાઓનું માળખું; ઔપચારિક અને દુર શિક્ષણ (Distance Education) વ્યવસાયિક/ટેકનિકલ શિક્ષણ અને સામાન્ય શિક્ષણ; તુલ્યમાન શિક્ષણ : શાસન, રાજ્યવ્યવસ્થાતંત્ર અને વહીવટ; સંકલ્પના, સંસ્થાઓ અને તેમની આંતરક્રિયા